

Programación acordeón

Índice

Introdución	5
1.1 Marco Legal	5
1.2 Características do centro.....	6
1.3 Características do alumnado	7
Obxectivos xerais das ensinanzas musicais.....	9
1.4 Grao elemental.....	9
1.5 Grao Profesional	9
Obxectivos específicos das ensinanzas musicais.....	11
Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Acordeón... 	12
1.6 Grao elemental da materia de acordeón	12
1.7 Grao profesional da materia de acordeón.....	12
Metodoloxía	13
1.8 Principios metodolóxicos	13
1.9 Métodos didácticos.....	14
Atención á diversidade	15
Temas transversais.....	16
1.10 Educación en valores	16
1.11 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s) ...	17
Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	18
1.12 Actos institucionais.....	18
1.13 Cursos e clases maxistras	19
1.14 Audicións.....	19
1.15 Outros 19	
Secuenciación por cursos.....	20
1.16 Curso: 1º de grao elemental	20
1.16.1 Obxectivos	20
1.16.2 Contidos.....	20
1.16.3 Avaliación	21
1.16.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	23
1.16.5 Medidas de recuperación	23
1.16.6 Recursos didácticos.....	24
1.17 Curso: 2º de grao elemental	26
1.17.1 Obxectivos	26
1.17.2 Contidos.....	26
1.17.3 Avaliación	27
1.17.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	29
1.17.5 Medidas de recuperación	29

1.17.6 Recursos didácticos.....	30
1.18 Curso: 3º de grao elemental	32
1.18.1 Obxectivos	32
1.18.2 Contidos.....	32
1.18.3 Avaliación	33
1.18.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	36
1.18.5 Medidas de recuperación	36
1.18.6 Recursos didácticos.....	36
1.19 Curso: 4º de grao elemental	39
1.19.1 Obxectivos	39
1.19.2 Contidos.....	39
1.19.3 Avaliación	40
1.19.4 Medidas de recuperación	43
1.19.5 Recursos didácticos.....	43
1.20 Curso: 1º de grao profesional	45
1.20.1 Obxectivos	45
1.20.2 Contidos.....	45
1.20.3 Avaliación	46
1.20.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	49
1.20.5 Medidas de recuperación	49
1.20.6 Recursos didácticos.....	50
1.21 Curso: 2º de grao profesional	52
1.21.1 Obxectivos	52
1.21.2 Contidos.....	52
1.21.3 Avaliación	53
1.21.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	56
1.21.5 Medidas de recuperación	56
1.21.6 Recursos didácticos.....	57
1.22 Curso: 3º de grao profesional	59
1.22.1 Obxectivos	59
1.22.2 Contidos.....	59
1.22.3 Avaliación	60
1.22.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	63
1.22.5 Medidas de recuperación	63
1.22.6 Recursos didácticos.....	64
1.23 Curso: 4º de grao profesional	66
1.23.1 Obxectivos	66
1.23.2 Contidos.....	66
1.23.3 Avaliación	67
1.23.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	70
1.23.5 Medidas de recuperación	70
1.23.6 Recursos didácticos.....	71
1.24 Curso: 5º de grao profesional	73
1.24.1 Obxectivos	73
1.24.2 Contidos.....	73

1.24.3	Avaliación	74
1.24.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	77
1.24.5	Medidas de recuperación	77
1.24.6	Recursos didácticos.....	78
1.25	Curso: 6º de grao profesional	80
1.25.1	Obxectivos.....	80
1.25.2	Contidos.....	80
1.25.3	Avaliación	81
1.25.4	Medidas de recuperación	84
1.25.5	Recursos didácticos.....	85
Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica		.87
Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento		88
ANEXOS		89
1.26	Probas de acceso 1º de grao profesional	89
1.27	Probas de acceso a outros cursos.....	89
1.28	Premios Fin de Grao	89
1.28.1	Contidos da proba	89
1.28.2	Criterios de avaliación	89
1.28.3	Criterios de cualificación.....	90
1.29	Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais	90

Introdución

A presente Programación Didáctica de Acordeón está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos cursos nos que se imparte esta materia, e foi realizada polo profesorado do departamento de música tradicional co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento

Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.

- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo

fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filarmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilita a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumna-

do pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

1.4 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmónicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

1.5 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.

Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exigencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Acordeón

---

1.6 Grao elemental da materia de acordeón

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basa a presente programación.

1.7 Grao profesional da materia de acordeón

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza do conxunto, as técnicas de ensinanza serán grupais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos hasta un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

1.8 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de percusión require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas clases colectivas, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** fomentárase como é lóxico o traballo en equipo e un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.
- **Interdisciplinabilidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

1.9 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tívéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de acordeón teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

1.10 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertenzan.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquiera unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos

demáis... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

1.11 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

- Dende a materia de acordeón utilizaremos as novas tecnoloxías sobre todo grabación en vídeo e audio, ordenadores con software de música (grabadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet e bases de datos, youtube, correo electrónico, redes sociais de difusión de contidos, multitude de ferramentas virtuais que existen e todas as posibilidades que se nos ofrecen hoxe en día tanto dende o propio centro como dende as posibilidades particulares de cada un.

Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de acordeón terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Música tradicional, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requirán), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

1.12 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade, as posibles participacións do Departamento de música tradicional serían nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico: Terá lugar ao inicio do curso.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde cada ano se convida a solistas e agrupacións tanto externas como con participación dalgún membro do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección da nosa tarefa profesional.

1.13 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras que se desexen organizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

No caso de que o Departamento de Música tradicional teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e será incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

1.14 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Profesional, cada departamento organizará audicións de alumnos que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para as diferentes audicións que se queiran organizar ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O Departamento de Música tradicional organizará como mínimo tres audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar como mostra do traballo realizado na clase, interpretando a ou as obras que o seu profesor lle asigne, sexa en grupo ou como solista.

1.15 Outros

O centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos organizados por estes, como son os “Premios Honoríficos David Russell”, ou os concertos pedagóxicos para colexios, entre outros, nos que o Departamento de música tradicional podería propoñer alumnado para a súa inclusión nestas actividades.

Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de acordeón por cursos.

1.16 Curso: 1º de grao elemental

1.16.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada para a correcta colocación do instrumento que permita o control dos elementos anatómico-funcionais que interveñen na relación do conxunto corpo instrumento.
- Coordinar cada un dos diferentes elementos articulatorios que interveñen na práctica do instrumento.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das exixencias do nivel.
- Interpretar un repertorio básico integrado por obras de diferentes estilos, dunha dificultade acorde con este nivel, como solista e como membro dun grupo.
- Controlar a produción e calidade do son a través da articulación dixital e a articulación do fol.

1.16.2 Contidos

- Desenrolo da capacidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Desenrolo paralelo de ambas dúas mans dentro da modalidade de instrumento elexida (MI-MIII), free bass, ou MI-MIII/II, convertor).
- Estudio dos diversos sistemas de escritura e grafías propias do instrumento.
- Coordinación, independencia, simultaneidade e sincronización dos diversos elementos articulatorios: dedos, mans, antebrazo/fol, etc.
- Control do son: ataque, mantemento e cese do son; regularidade e gradación rítmica e dinámica; simultaneidade e independencia das partes na interpretación de diversas texturas, etc.
- Estudio do fol: posibilidades e efectos, emprego de respiración e ataque, regularidade, dinámica, acentos de antebrazo, brazo, etc.
- Aprendizaxe dos diversos modos de ataque e articulación dixital (legato, staccato).
- Adquisición de hábitos correctos e eficaces de estudio.

1.16.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

1.16.3.1 **Criterios de avaliación**

- Capacidade para desenvolverse na lectura dun texto.
- Nivel de comprensión do texto obxecto de estudio.
- Control do son (articulación, fraseo,...).
- Control interpretativo do instrumento.
- Capacidade de memoria e autocontrol e dominio da obra estudiada.
- Capacidade de aprendizaxe progresivo e individual.
- Interese e esforzo persoal.
- Participación nas actividades de grupo.
- Participación nas audicións trimestrais.

1.16.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras por trimestre de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.16.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...
-

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audições tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobra-

damente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.

- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.16.3.4 Criterios de cualificación

Interés 25%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 35%
Actitude	Dominio do MI	Dificultade do repertorio
10%	10%	10%
Traballo diario	Dominio do MII	Calidade na interpretación
10%	10%	10%
Participación en audicións e actividades	Dominio do MIII	Tempo de montaxe (nivel de lectura)
5%	10%	10%
	Coordinación	Memoria
	10%	5%

1.16.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.16.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.16.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.16.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.16.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
- Bloch, A: 35 Miniaturas para acordeón. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Didas-Flory, A.: Ferdinand maus und seine freunde.
- Harris, E: Preparatory studies for beginners. Ed. Waterloo.
- Leskela, E: Tarinoita. Ed. Instituto Finlandés del ac y E. Leskela.
- Llanos, R: Acordeón divertido. Ed. Antza.
- Llanos, R: Pun Txan Txan. Ed. Antza.
- Marcos, T: Método de acordeón. Autoeditado.
- Noth, H: Zwanzing Spielstücke. Ed. Music Verlag Heinz Oettinger.
- Ravasio, L.: Ricerazioni. Ed. Berben.
- Saira, Ari-Matti: Balanssi. Ed. AMS-Producción.
- Saira, Ari-Matti: The Little Accordion Player's Toy Box. Ed. AMS-Producción.
- Schweiger, V. E: Leichte übungen 2. Ed. Universal.
- Takács, J: For me and my accordion. Ed. Doblinger

1.17 Curso: 2º de grao elemental

1.17.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada para a correcta colocación do instrumento que permita o control dos elementos anatómico-funcionais que interveñen na relación do conxunto corpo instrumento.
- Coordinar cada un dos diferentes elementos articulatorios que interveñen na práctica do instrumento.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das exigencias do nivel.
- Interpretar un repertorio básico integrado por obras de diferentes estilos, dunha dificultade acorde con este nivel, como solista e como membro dun grupo.
- Controlar a produción e calidade do son a través da articulación dixital e a articulación do fol.

1.17.2 Contidos

- Desenvolvemento da capacidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Desenvolvemento paralelo de ambas dúas mans dentro da modalidade de instrumento elixida (MI-MIII), free bass, ou MI-MIII/II, convertor).
- Estudo dos diversos sistemas de escritura e grafías propias do instrumento.
- Coordinación, independencia, simultaneidade e sincronización dos diversos elementos articulatorios: dedos, mans, antebrazo/fol, etc.
- Control do son: ataque, mantemento e cese do son; regularidade e gradación rítmica e dinámica; simultaneidade e independencia das partes na interpretación de diversas texturas, etc.
- Estudo do fol: posibilidades e efectos, emprego de respiración e ataque, regularidade, dinámica, acentos de antebrazo, brazo, etc.
- Interpretación de texturas melódicas, ó unísono (MI/II), polifónicas (MI/II), homofónicas (MI-MIII/II), etc.
- Aplicación práctica dos conceptos de posición fixa e desplazamento da posición sobre os diferentes manuais; dixitación de pequenos fragmentos en función das súas características musicais: tempo, movementos melódicos, articulación, etc.
- Aprendizaxe dos diversos modos de ataque e articulación dixital (legato, staccato).

- Utilización da dinámica.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Adquisición de hábitos correctos e eficaces de estudo.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos seus distintos niveis -motivos, temas, periodos, frases, seccións, etc.- para acadar a partir de esto unha interpretación consciente e non meramente intuitiva.
- Práctica de conxunto.

1.17.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.17.3.1 **Criterios de avaliación**

- Capacidade para desenvolverse na lectura dun texto.

- Nivel de comprensión do texto obxecto de estudio.
- Control do son (articulación, fraseo,...).
- Control interpretativo do instrumento.
- Capacidade de memoria e autocontrol e dominio da obra estudiada.
- Capacidade de aprendizaxe progresivo e individual.
- Interese e esforzo persoal.
- Participación nas actividades de grupo.
- Participación nas audicións trimestrais.

1.17.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras por trimestre de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.17.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base da súa avaliación de carácter continuo.

- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audicións tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.
- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración. (ver Anexo 12.4)

1.17.3.4 Criterios de cualificación

Interés 25%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 35%
Actitude	Dominio do MI	Dificultade do repertorio
10%	10%	10%
Traballo diario	Dominio do MII	Calidade na interpretación
10%	10%	10%
Participación en audicións e actividades	Dominio do MIII	Tempo de montaxe (nivel de lectura)
5%	10%	10%
	Coordinación	Memoria
	10%	5%

1.17.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.17.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.17.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.17.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.17.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
- Bazant, J: Acordeón Automát. Ed. Supraphon.
- Blaser, W. (Arr.: Rüegg, J.): Vals del amor (dúo). Ed. Verlag Hans Christen
- Bloch, A: 35 Miniaturen für Acordeón. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Bui, R.: The Srog. Ed. Walter Wild.
- Bui, R.: In Einerkolonne. Ed. Walter Wild.
- Busseuil, P.: 30 piezas fáciles para acordeón. Autoeditado.
- Cárcamo, J. C: Sentimientos. Ed. Boileau.

- Fleming, R: Puppet pantomime. Ed. Waterloo.
- Fleming, R: Gentle doll. Ed. Waterloo.
- Fleming, R: Day's End. Ed. Waterloo.
- Fraga, F: A man lixeira. Ed. Dos Acordes.
- Harris, E: Accordion miniatures. Ed. Waterloo.
- Hummel, H.: Noten Mosaik. Ed. Musikverlag Josef Preissler München.
- Koschorke, W: Kinderlieder in kirchentonarten. Ed. Intermusik Smülling.
- Llanos, R: Acordeón divertido. Ed. Antza.
- Llanos, R: Pun Txan Txan. Ed. Antza.
- Lundquist, T: Allerlei (13-15-17-19). Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Makkonen, P: Songs for accordion (IV). Ed. Finnish Accordion Institute.
- Marcos, T: Método de acordeón. Autoeditado.
- Matys, J: Malé Obrázky. Ed. Supraphon.
- Newy, W. Kleine Suite. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Palmer-Hughes: The waltzing cuckoo. Ed. Alfred Publishing.
- Polyphones Spielbuch Band I, II. Ed. Musikverlag Josef Preissler.
- Pristch, J.: Tre Pezzi Facili. Ed. Berben.
- Ravasio, L.: Riconrazioni. Ed. Berben.
- Saira, Ari-Matti: Balanssi. Ed. AMS-Producción.
- Saira, Ari-Matti: The Little Accordion Player's Toy Box. Ed. AMS-Producción.
- Volpi, A.: Pinocchio Suite.
- Tag, T.: Turn-around twist.

1.18 Curso: 3º de grao elemental

1.18.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada para a correcta colocación do instrumento que permita o control dos elementos anatómico-funcionais que interveñen na relación do conxunto corpo instrumento.
- Coordinar cada un dos diferentes elementos articulatorios que interveñen na práctica do instrumento.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das exigencias do nivel.
- Interpretar un repertorio básico integrado por obras de diferentes estilos, dunha dificultade acorde con este nivel, como solista e como membro dun grupo.
- Controlar a produción e calidade do son a través da articulación dixital e a articulación do fol.

1.18.2 Contidos

- Desenvolvemento da capacidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Desenvolvemento paralelo de ambas dúas mans dentro da modalidade de instrumento elixida (MI-MIII), free bass, ou MI-MIII/II, convertor).
- Estudo dos diversos sistemas de escritura e grafías propias do instrumento.
- Coordinación, independencia, simultaneidade e sincronización dos diversos elementos articulatorios: dedos, mans, antebrazo/fol, etc.
- Control do son: ataque, mantemento e cese do son; regularidade e gradación rítmica e dinámica; simultaneidade e independencia das partes na interpretación de diversas texturas, etc.
- Estudo do fol: posibilidades e efectos, emprego de respiración e ataque, regularidade, dinámica, acentos de antebrazo, brazo, etc.
- Estudo da rexistración: cambios de rexistros durante a interpretación, coñecemento aplicado da función dos rexistros para comprender a relación entre o escrito e o escoitado, rexistración de obras, etc.
- Interpretación de texturas melódicas, ó unísono (MI/II), polifónicas (MI/II), homofónicas (MI-MIII/II), etc.
- Aplicación práctica dos conceptos de posición fixa e desplazamento da posición sobre os diferentes manuais; dixitación de pequenos

fragmentos en función das súas características musicais: tempo, movementos melódicos, articulación, etc.

- Aprendizaxe dos diversos modos de ataque e articulación dixital (legato, staccato).
- Utilización da dinámica e efectos diversos.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Adquisición de hábitos correctos e eficaces de estudo.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos seus distintos niveis –motivos, temas, periodos, frases, seccións, etc.- para acadar a partires de esto unha interpretación consciente e non meramente intuitiva.
- Selección progresiva en cuanto ó grao de dificultade dos exercicios, estudos e obras do repertorio acordeonístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto da capacidade musical e técnica do alumno.
- Práctica de conxunto.

1.18.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha

disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

1.18.3.1 Criterios de avaliación

- Capacidade para desenvolverse na lectura dun texto.
- Nivel de comprensión do texto obxecto de estudio.
- Control do son (articulación, fraseo,...).
- Control interpretativo do instrumento.
- Capacidade de memoria e autocontrol e dominio da obra estudiada.
- Capacidade de aprendizaxe progresivo e individual.
- Interese e esforzo persoal.
- Participación nas actividades de grupo.
- Participación nas audicións trimestrais.

1.18.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras por trimestre de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.18.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audições tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.
- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración. (ver Anexo 12.4)

1.18.3.4 Criterios de cualificación

Interese 25%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 35%
Actitude 10%	Dominio do MI 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 10%	Dominio do MII 10%	Calidade na interpretación 10%
Participación en audições e actividades 5%	Dominio do MIII 10%	Tempo de montaxe (nivel de lectura) 10%
	Coordinación 10%	Memoria 5%

1.18.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.18.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.18.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.18.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.18.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
- Busseuil, P.: 10 piezas del Renacimiento.
- Boccosi, B.: Gavottina. Ed. Bérben.

- Cárcamo, J. C: 3 Miniaturas para acordeón. Ed. Real Musical.
- Cimarosa, D.: Sonata en F mayor.
- Draeger, J: Allegretto-Moderato. Ed. Helbling.
- Draeger, J: Concertino. Ed. Helbling.
- Fraga, F: A man lixeira. Ed. Dos Acordes.
- Goenaga, J.: I love the new accordion. Autoeditado.
- Graupner, C.: Sarabande.
- Gurbindo, F: Pequeñas piezas. Ed. Real Musical.
- Gurbindo, F: Saludo a Larri. Ed. Real Musical.
- Gurbindo, F: Petite musette. Ediciones Gurbindo.
- Gurbindo, F: Soirée de valse. (Dúo)
- Händel, G. F.: Sarabande.
- Harris, E: Accordion miniatures. Ed. Waterloo.
- Koschorke, W: Kinderlieder in kirchentonarten. Ed. Intermusik Smülling.
- Lanaro, L.: Biribí. Ed. Berben.
- Llanos, R: Acordeón divertido. Ed. Antza.
- Llanos, R: Pun Txan Txan. Ed. Antza.
- Lundquist, T: 9 invenciones a dos voces. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Lundquist, T: Allerlei. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Makkonen, P: Suite de los planetas. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Lundquist, T: Songs for accordion (V). Ed. Finnish Accordion Institute.
- Marcos, T: Método de acordeón. Autoeditado.
- Melocchi, V.: Fox con té.
- Morbidelli, C: Scivolando. Ed. Berben.
- Palmer-Hughes: The shaggy dog blues. Ed. Alfred Publishing.
- Palmer-Hughes: Blue note blues. Ed. Alfred Publishing.
- Polyphones Spielbuch Band III, IV, V. Ed. Musikverlag Josef Preissler.
- Precz, B: Suites para niños. Ed. Bérben.
- Saira, Ari-Matti: Balanssi. Ed. AMS-Producción.

- Saira, Ari-Matti: The Little Accordion Player's Toy Box. Ed. AMS-Producción.
- Valpola, H: Clowns (II, III). Ed. Hohner Verlag Mainz.
- Varios autores: Otto ballabili campagnoli. Ed. Bérben.

1.19 Curso: 4º de grao elemental

1.19.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada para a correcta colocación do instrumento que permita o control dos elementos anatómico-funcionais que interveñen na relación do conxunto corpo instrumento.
- Coordinar cada un dos diferentes elementos articulatorios que interveñen na práctica do instrumento.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das exigencias do nivel.
- Interpretar un repertorio básico integrado por obras de diferentes estilos, dunha dificultade acorde con este nivel, como solista e como membro dun grupo.
- Controlar a produción e calidade do son a través da articulación dixital e a articulación do fol.

1.19.2 Contidos

- Desenvolvemento da capacidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Desenvolvemento paralelo de ambas dúas mans dentro da modalidade de instrumento elixida (MI-MIII), free bass, ou MI-MIII/II, convertor).
- Estudo dos diversos sistemas de escritura e grafías propias do instrumento.
- Coordinación, independencia, simultaneidade e sincronización dos diversos elementos articulatorios: dedos, mans, antebrazo/fol, etc.
- Control do son: ataque, mantemento e cese do son; regularidade e gradación rítmica e dinámica; simultaneidade e independencia das partes na interpretación de diversas texturas, etc.
- Estudo do fol: posibilidades e efectos, emprego de respiración e ataque, regularidade, dinámica, acentos de antebrazo, brazo, etc.
- Estudo da rexistración: cambios de rexistros durante a interpretación, coñecemento aplicado da función dos rexistros para comprender a relación entre o escrito e o escoitado, rexistración de obras, etc.
- Interpretación de texturas melódicas, ó unísono (MI/II), polifónicas (MI/II), homofónicas (MI-MIII/II), etc.
- Aplicación práctica dos conceptos de posición fixa e desplazamento da posición sobre os diferentes manuais; dixitación de pequenos

fragmentos en función das súas características musicais: tempo, movementos melódicos, articulación, etc.

- Aprendizaxe dos diversos modos de ataque e articulación dixital (legato, staccato, etc.), articulación de fol (trémolo de fol, ricochet de fol, etc.) e das combinacións de ambalás dúas.
- Utilización da dinámica e efectos diversos.
- Práctica da lectura á vista.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Adquisición de hábitos correctos e eficaces de estudio.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos seus distintos niveis –motivos, temas, periodos, frases, seccións, etc.- para acadar a partires de esto unha interpretación consciente e non meramente intuitiva.
- Selección progresiva en cuanto ó grao de dificultade dos exercicios, estudos e obras do repertorio acordeonístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto da capacidade musical e técnica do alumno.
- Práctica de conxunto.

1.19.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

1.19.3.1 Criterios de avaliación

- Capacidade para desenvolverse na lectura dun texto.
- Nivel de comprensión do texto obxecto de estudio.
- Control do son (articulación, fraseo,...).
- Control interpretativo do instrumento.
- Capacidade de memoria e autocontrol e dominio da obra estudiada.
- Capacidade de aprendizaxe progresivo e individual.
- Interese e esforzo persoal.
- Participación nas actividades de grupo.
- Participación nas audicións trimestrais.

1.19.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras “grandes” de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.19.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.

- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audicións tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.
- Para a avaliación destas últimas utilizaránse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.19.3.4 Criterios de cualificación

Interese 25%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 35%
Actitude 10%	Dominio do MI 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 10%	Dominio do MII 10%	Calidade na interpretación 10%
Participación en audicións e actividades 5%	Dominio do MIII 10%	Tempo de montaxe (nivel de lectura) 10%
	Coordinación 10%	Memoria 5%

1.19.4 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.19.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.19.4.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.19.5 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
- Avril, E: Studies en 20th Century Idioms. Book 1, 2. Ed. Waterloo.
- Cárcamo, J. C: Tema y 4 variaciones. Ed. Boileau.
- Cárcamo, J. C: Cuentos. Ed. Boileau.
- Dangel, R.: Italia.
- Dobler, F: Mosaic. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Fancelli, L.: Echi della versilia. Ed. Berben.

- Fraga, F: A man lixeira. Ed. Dos Acordes.
- Goenaga, J.: I love the new accordion. Autoeditado.
- Gurbindo, F: Pequeñas piezas. Ed. Real Musical.
- Jutila, U: The little accordion player. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Jutila, U: Pictures for children. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Lundquist, T: 9 invenciones a dos voces. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Lundquist, T: Allerlei. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Makkonen, P: Songs for accordion. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Makkonen, P: Danza de los 4 virtuosos. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Makkonen, P: Suite de los planetas. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Makkonen, P: Fiesta fantasma. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Makkonen, P: The Red Bike Collection. AMS-production.
- Marcos, T: 40 estudios polifónicos. Autoeditado.
- Marcos, T: Alternancias. Autoeditado.
- Matys, J: Malé Obrázky. Ed. Supraphon.
- Morbidelli, C: Allegro Postiglione. Ed. Berben.
- Morbidelli, C: Allegre Quartine. Ed. Berben.
- Morbidelli, C: Telstar. Ed. Berben.
- Pleyel, I. J.: Rondo.
- Polyphones Spielbuch Band IV, V. Ed. Musikverlag Josef Preissler.
- Precz, B: Suites para niños. Ed. Berben.
- Przybylski, B: A Porcelain dancer. Ed. Astra.
- Saira, Ari-Matti: Puzzles of life. Ed. AMS-Producción.
- Solotarev, W: Suite para niños nº1. Ed. Intermusik Smülling.
- Valpola, H: Clowns. Ed. Hohner Verlag Mainz.
- Valpola, H: Clouws II. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Valpola, H: Clouds. Ed. Finnish Accordion Institute.

1.20 Curso: 1º de grao profesional

1.20.1 Obxectivos

- Desenvolver no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Demostrar un control sobre o fol de maneira que se garantice, ademais da súa calidade sonora adecuada, a consecución dos diferentes efectos propios do instrumento requeridos en cada obra.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas da literatura de diferentes compositores, estilos, linguaxes e técnicas de importancia musical e dificultade adecuada a este nivel.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, rexistro, fol, etc.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos periodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

1.20.2 Contidos

- Desenrolo do perfeccionamento técnico-interpretativo en función do repertorio e a modalidade instrumental elegida.
- Desenrolo da velocidade e flexibilidade dos dedos.
- Técnica do fol e efectos acústicos propios do instrumento (Bello-wshake).
- Perfeccionamento no traballo de articulación e acentuación (legato, staccato).
- Profundización no estudio da dinámica o do rexistro.
- Estudio do repertorio adecuado para este grao que inclúa representación das distintas escolas acordeonísticas existentes.
- Elección da dixitación, articulación, fraseo e indicacións dinámicas en obras onde non figuren tales indicacións.

- Recoñecemento da importancia dos valores estéticos das obras.
- Toma de conciencia das propias cualidades musicais e do seu desenvolvemento en función das existencia interpretativas.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Audicións comparadas de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das súas versións.
- Práctica de conxunto.

1.20.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.20.3.1 **Criterios de avaliación**

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio pretén-

dese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación para evitar tensións que conducen a unha perda de control na execución.

- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades onoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución de problemas que se susciten no estudio.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras de distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumno posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista dacordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das márxenes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenrolo que o alumno alcanzou en canto ós hábitos de estudio e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este

criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

1.20.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.20.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audiencias tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma

interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.

- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.20.3.4 Criterios de cualificación

Interese 30%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 30%
Actitude 10%	Dominio dos manuais 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 20%	Coordinación 10%	Calidade na interpretación 10%
	Audición 20%	Memoria 10%

1.20.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.20.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.20.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.20.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.20.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
  - Albéniz, M.: Sonata en ReM.
  - Busseuil, P: Historias Naturales. Ed. Opaline.
  - Busseuil, P: 14 infantinas. Ed. Opaline.
  - Cárcamo, J. C: Akelarre. Ed. Bérben.
  - Dobler, F: Mosaic. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
  - Draeger, J: Burlesque. Ed. Helbling.
  - Draeger, J: Rondó Scherzando. Ed. Helbling.
  - Feld, J: Partita a dos voces (1, 2, 3, 4). Ed. Hohner Verlag Trossingen.
  - Gart, J: Scherzo. Ed. Music Graphics Press.
  - Goenaga, J.: I love the new accordion. Autoeditado.
  - Jutila, U: The Little Accordion Player. Ed. Finnish Accordion Institute.
  - Jutila, U: Pictures for children Ed. Finnish Accordion Institute.
  - Krzanowski, A: Cuatro noveletas. Ed. Ópera tres, Madrid.
  - Makkonen, P.: The Red Bike Collection. AMS-production.

- Marcos, T: Estudio rítmico. Autoeditado.
- Marcos, T: Escenas medievales (versión facilitada). Autoeditado.
- Merkusin, W: Kleine Suite. Ed. Intermusik Smülling.
- Daquin, L. C.: Le Coucou. Ed. Berben.
- Olczak, K: Suite para niños nº3. Ed. Fata.
- Polyphones Spielbuch Band III, IV, V. Musikverlag Josef Preissler.
- Precz, B: Suites para niños. Ed. Berben.
- Repnikov, A: Scherzo. Ed. Intermusik Smülling.
- Repnikov, A: Basso Ostinato. Ed. Intermusik Smülling.
- Rueda, J.: Invenciones. Ed. Acco-Music.
- Solotarev, W: Suite para niños nº1, 2, 3. Ed. Intermusik Smülling.
- Spielbuch für akkordeon I, II. Ed. DVFM 31050.
- Valpola, H: Clowns. Ed. Hohner Verlag
- Valpola, H: Clowns II. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Valpola, H: Clouds. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Wessman, H: Estudios. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Wilson, J: Akkordeon Rhythmic Studies. Book 1 and 2. Ed. Waterloo.

1.21 Curso: 2º de grao profesional

1.21.1 Obxectivos

- Desenvolver no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Demostrar un control sobre o fol de maneira que se garantice, ademais da súa calidade sonora adecuada, a consecución dos diferentes efectos propios do instrumento requeridos en cada obra.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas da literatura de diferentes compositores, estilos, linguaxes e técnicas de importancia musical e dificultade adecuada a este nivel.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, rexistro, fol, etc.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos periodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

1.21.2 Contidos

- Desenrolo do perfeccionamento técnico-interpretativo en función do repertorio e a modalidade instrumental elixida.
- Desenrolo da velocidade e flexibilidade dos dedos.
- Técnica do fol e efectos acústicos propios do instrumento (Bello-wshake).
- Perfeccionamento no traballo de articulación e acentuación (legato, staccato).
- Profundización no estudio da dinámica o do rexistro.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ó coñecemento das súas grafías e efectos.
- Estudio do repertorio adecuado para este grao que inclúa representación das distintas escolas acordeonísticas existentes.
- Elección da dixitación, articulación, fraseo e indicacións dinámicas en obras donde non figuren tales indicacións.
- Recoñecemento da importancia dos valores estéticos das obras.

- Toma de conciencia das propias cualidades musicais e do seu desenvolvemento en función das esixencias interpretativas.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Audicións comparadas de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das súas versións.
- Práctica de conxunto.

1.21.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.21.3.1 **Criterios de avaliación**

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución

instrumental e o grao de relaxación para evitar tensións que conducen a unha perda de control na execución.

- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades onoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución de problemas que se susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras de distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumno posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista dacordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das márxenes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenrolo que o alumno alcanzou en canto ós hábitos de estudio e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

1.21.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.21.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audiencias tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobra-

damente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.

- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.21.3.4 Criterios de cualificación

Interese 30%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 30%
Actitude 10%	Dominio dos manuais 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 20%	Coordinación 10%	Calidade na interpretación 10%
	Audición 20%	Memoria 10%

1.21.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.21.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.21.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.21.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.21.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
- Busseuil, P: Animalia. Autoeditado.
- Busseuil, P: 3 minisuites para acordeón. Autoeditado.
- Fancelli, L: Pupazzetti. Ed. Bérben.
- Fancelli, L: Hellzapopping. Ed. Bérben.
- Feld, J: Momento musical. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Guidotti, T: Sakitumi. Ed. Neofonic.
- Guidotti, T: Little boy blues. Ed. Ars Nova.
- Gurbindo, F: Safari. Ed. Bérben.
- Hamel, G. / Astigarraga, M.: Perlas de Cristal. Autoeditado.
- Hermosa, G: Suite para niños nº1 y 2. Autoeditado.
- Makkonen, P.: The Red bike Collection. AMS-production.
- Marcos, T: Estudio rítmico. Autoeditado.
- Marcos, T: Escenas medievales. Autoeditado.
- Mussini, B.: L'Humorista. Ed. Eridania.
- Nagayev, A: Suite para niños nº1, 2. Ed. Intermusik Smülling.
- Piazzolla, A. (Arr.: Marini, E.): Libertango. Ed. Curci.
- Przybylski, B: Masquerade. Ed. Ralf Jung.
- Reinbothe, H: Chacona (Spielbuch II). Ed. VEB Deustcher.
- Repnikov, A.: Suite para niños nº1. Ed. Intermusik Smülling.
- Schenderjov, G: Danza rusa. Ed. Intermusik Smülling.
- Semionov, W: Suite para niños nº1 y 2. Ed. Intermusik Smülling.

- Semionov, W: Piezas renacentistas. Ed. Intermusik Smülling.
- Solotarev, W: Suite para niños nº4, 5, 6. Ed. Intermusik Smülling.
- Wessman, H: Estudios. Ed. Finnish Accordion Institute.

1.22 Curso: 3º de grao profesional

1.22.1 Obxectivos

- Desenvolver no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Demostrar un control sobre o fol de maneira que se garantice, ademais da súa calidade sonora adecuada, a consecución dos diferentes efectos propios do instrumento requeridos en cada obra.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas da literatura de diferentes compositores, estilos, linguaxes e técnicas de importancia musical e dificultade adecuada a este nivel.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, rexistro, fol, etc.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.

1.22.2 Contidos

- Desenrolo do perfeccionamento técnico-interpretativo en función do repertorio e a modalidade instrumental elixida.
- Desenrolo da velocidade e flexibilidade dos dedos.
- Técnica do fol e efectos acústicos propios do instrumento (Bello-wshake).
- Perfeccionamento no traballo de articulación e acentuación (legato, staccato, leggero).
- Profundización no estudio da dinámica o do rexistro.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ó coñecemento das súas grafías e efectos.
- Estudio do repertorio adecuado para este grao que inclúa representación das distintas escolas acordeonísticas existentes.
- Elección da dixitación, articulación, fraseo e indicacións dinámicas en obras donde non figuren tales indicacións.
- Recoñecemento da importancia dos valores estéticos das obras.

- Toma de conciencia das propias cualidades musicais e do seu desenvolvemento en función das esixencias interpretativas.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica de conxunto.

1.22.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.22.3.1 **Criterios de avaliación**

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación para evitar tensións que condúzan a unha perda de control na execución.

- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades onoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución de problemas que se susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras de distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumno posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista dacordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das márxenes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenrolo que o alumno alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

1.22.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.22.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.
- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audições tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobra-

damente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.

- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.22.3.4 Criterios de cualificación

Interese 30%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 30%
Actitude 10%	Dominio dos manuais 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 20%	Coordinación 10%	Calidade na interpretación 10%
	Audición 20%	Memoria 10%

1.22.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.22.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.22.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.22.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.22.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
- Borgstrom, B.: Tema y variaciones. Ed. Oakwell Music publishing.
- Busseuil, P: Petit Safari.
- Busseuil, P: Hot mint suit.
- Cárcamo, J. C: Taranná (Suite para niños nº1). Ed. Boileau.
- Ganzer, J: 5 Estudios para BB manual. DVFM.
- Gurbindo, F: Safari. Ed. Bérben.
- Ketscher, G: Toccatina. Ed. DVFM.
- Makkonen, P.: Six Royal Cannons. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Marcos, T: Estudio 1984. Autoeditado.
- Minka, S: Variaciones sobre un tema ucraniano. Ed. Intermusik Smülling.
- Morbidelli, C: Accordion Marmelade. Ed. Bérben.
- Morbidelli, C: Accordion Bounce. Ed. Bérben.
- Precz, B: Fantasía polaca. Ed. Bérben.
- Precz, B: Six studies. Ed. Bérben.
- Repnikov, A.: Suite para niños nº2. Ed. Intermusik Smülling.
- Schenderjov, G: Estudios de concierto. Ed. Intermusik Smülling.
- Schmidt, O: Four pieces for classical accordion. Ed. Samfundet.
- Semionov, W: Suite par niños nº1 y 2. Ed. Intermusik Smülling.
- Siara, S: Suite a la jazz. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Solotarev, W: Monasterio de Firaponte. Ed. Intermusik Smülling.
- Taramasco, J.: Tres valeses. Ed. Acco-Music.

- Wuensch, G: Shades of Ivory: Blues, a sentimental ballade. Ed. Waterloo.

1.23 Curso: 4º de grao profesional

1.23.1 Obxectivos

- Desenvolver no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Demostrar un control sobre o fol de maneira que se garantice, ademais da súa calidade sonora adecuada, a consecución dos diferentes efectos propios do instrumento requeridos en cada obra.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas da literatura de diferentes compositores, estilos, linguaxes e técnicas de importancia musical e dificultade adecuada a este nivel.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, rexistro, fol, etc.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos periodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

1.23.2 Contidos

- Desenrolo do perfeccionamento técnico-interpretativo en función do repertorio e a modalidade instrumental elegida.
- Desenrolo da velocidade e flexibilidade dos dedos.
- Técnica do fol e efectos acústicos propios do instrumento (Bello-wshake).
- Perfeccionamento no traballo de articulación e acentuación (legato, staccato, leggero, coulé, detaché, etc).
- Profundización no estudio da dinámica o do rexistro.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ó coñecemento das súas grafías e efectos.
- Estudio do repertorio adecuado para este grao que inclúa representación das distintas escolas acordeonísticas existentes.

- Elección da dixitación, articulación, fraseo e indicacións dinámicas en obras onde non figuren tales indicacións.
- Recoñecemento da importancia dos valores estéticos das obras.
- Toma de conciencia das propias cualidades musicais e do seu desenvolvemento en función das existencia interpretativas.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Audicións comparadas de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das súas versións.
- Práctica de conxunto.

1.23.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.23.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación para evitar tensións que conducen a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades onoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución de problemas que se susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras de distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumno posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista dacordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das márxenes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenrolo que o alumno alcanzou en canto ós hábitos de estudio e a capacidade de autocrítica.

- Presentar en público un programa adecuado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

1.23.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.23.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.

- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audições tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.
- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.23.3.4 Criterios de cualificación

Interese 30%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 30%
Actitude 10%	Dominio dos manuais 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 20%	Coordinación 10%	Calidade na interpretación 10%
	Audición 20%	Memoria 10%

1.23.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.23.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.23.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.23.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.23.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...
- Listado de repertorio orientativo:
  - Fancelli, L: 10 Km al finestrino. Ed. Bérben.
  - Gurbindo, F: Safari. Ed. Bérben.
  - Kobayashi, Y: Androide "Miy Miy". Ed. Bérben.
  - Kunz, H: Toccata. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
  - Kussyakov, A: Fuga y burlesca. Ed. Intermusik Smülling.
  - Lundquist, T: Sonatina Piccola. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
  - Makkonen, P.: Six Royal Cannons. Ed. Finnish Accordion Institute.
  - Marcos, T: Estudio 1984. Autoeditado.
  - Nagajev, A: Suite para niños nº1. Ed. Intermusik Smülling.
  - Raichl, M: Sonatina para acordeón. Ed. Supraphon.
  - Reinbothe, H: Sonatina para acordeón. Ed. VEB Deustcher.
  - Siara, S: Suite a la jazz. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
  - Solotarev, W: Monasterio de Firaponte. Ed. Intermusik Smülling.
  - Solotarev, W: Sonata nº2. Ed. Intermusik Smülling.
  - Tschaiquin, N: Humoreska. Ed. Intermusik Smülling.
  - Wuensch, G: Shades of Ivory. Ed. Waterloo Music School.

1.24 Curso: 5º de grao profesional

1.24.1 Obxectivos

- Desenvolver no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Demostrar un control sobre o fol de maneira que se garantice, ademais da súa calidade sonora adecuada, a consecución dos diferentes efectos propios do instrumento requeridos en cada obra.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas da literatura de diferentes compositores, estilos, linguaxes e técnicas de importancia musical e dificultade adecuada a este nivel.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, rexistro, fol, etc.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos periodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

1.24.2 Contidos

- Desenrolo do perfeccionamento técnico-interpretativo en función do repertorio e a modalidade instrumental elegida.
- Desenrolo da velocidade e flexibilidade dos dedos.
- Técnica do fol e efectos acústicos propios do instrumento (Bello-wshake, ricochet, distorsións).
- Perfeccionamento no traballo de articulación e acentuación (legato, staccato, leggero, coulé, detaché, etc).
- Profundización no estudio da dinámica o do rexistro.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ó coñecemento das súas grafías e efectos.
- Estudio do repertorio adecuado para este grao que inclúa representación das distintas escolas acordeonísticas existentes.

- Elección da dixitación, articulación, fraseo e indicacións dinámicas en obras onde non figuren tales indicacións.
- Recoñecemento da importancia dos valores estéticos das obras.
- Toma de conciencia das propias cualidades musicais e do seu desenvolvemento en función das existencia interpretativas.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura á vista.
- Audicións comparadas de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das súas versións.

1.24.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.24.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación para evitar tensións que conducen a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades onoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución de problemas que se susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras de distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumno posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista dacordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das márxenes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenrolo que o alumno alcanzou en canto ós hábitos de estudio e a capacidade de autocrítica.

- Presentar en público un programa adecuado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

1.24.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.24.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdótico, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base da súa avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.

- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audições tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.
- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.24.3.4 Criterios de cualificación

Interese 30%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 30%
Actitude 10%	Dominio dos manuais 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 20%	Coordinación 10%	Calidade na interpretación 10%
	Audición 20%	Memoria 10%

1.24.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar haber alcanzado con éxito e solvencia os obxectivos do curso, así como capacidade para afrontar con certas garantías os do curso seguinte.

1.24.5 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria.

1.24.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria.

1.24.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.24.6 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...

Listado de repertorio orientativo:

- Busseuil, P: Laetitia parc. Ed. Semaphore.
- Busseuil, P: Mobile 85. Ed. Semaphore.
- Cholminov, A: Suite. Ed. Intermusik Smülling.
- Fancelli, L: Acquarelli Cubani. Ed. Bérben.
- Hesse, H. P: Rondó sinfónico. Ed. Preissler.
- Lundquist, T: Plasticity. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Marcos, T: Imágenes. Autoeditado.
- Mesina, R: A trip to the moon. Ed. Waterloo.
- Precz, B: 3-3-2. Ed. Bérben.
- Precz, B: Grafeld's impression. Ed. Bérben.
- Precz, B: El cuento del viejo zanfonero. Ed. Bérben.
- Pzybylski, B. K: Follia. Ed. PWM.
- Repnikov, A: Toccata. Ed. Bérben.
- Repnikov, A: Scherzzo. Ed. Bérben.
- Scarlatti, D.: Sonata L.366 en Rem.

- Seiber, M: Preludio y fuga en A menor. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Semionov, A: Brahmsiana. Ed. Bayan.
- Semionov, A: Kalina Krasnaja. Ed. Intermusik Smülling.
- Semionov, A: Bulgarian Suite. Ed. Intermusik Smülling.
- Solotarev, W: Sonata nº3. Ed. Intermusik Smülling.
- Solotarev, W: Kammersuite. Ed. Intermusik Smülling.
- Trojan, W: La cathedral destruída. Ed. Supranhon.
- Tschaikin, N: Vals lírico. Ed. Intermusik Smülling.
- Wuensch, G: Shades of Ivory: Swing Rock Beguine, Viennese Waltz. Ed. Waterloo.
- Zubitski, W: Karpantian Suite. Ed. Intermusik Smülling.

1.25 Curso: 6º de grao profesional

1.25.1 Obxectivos

- Desenvolver no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Demostrar un control sobre o fol de maneira que se garantice, ademais da súa calidade sonora adecuada, a consecución dos diferentes efectos propios do instrumento requeridos en cada obra.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas da literatura de diferentes compositores, estilos, linguaxes e técnicas de importancia musical e dificultade adecuada a este nivel.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, rexistro, fol, etc.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos periodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

1.25.2 Contidos

- Desenrolo do perfeccionamento técnico-interpretativo en función do repertorio e a modalidade instrumental elixida.
- Desenrolo da velocidade e flexibilidade dos dedos.
- Técnica do fol e efectos acústicos propios do instrumento (Bello-wshake, ricochet, distorsións).
- Perfeccionamento no traballo de articulación e acentuación (legato, staccato, leggero, coulé, detaché, etc).
- Profundización no estudio da dinámica o do rexistro.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ó coñecemento das súas grafías e efectos.
- Estudio do repertorio adecuado para este grao que inclúa representación das distintas escolas acordeonísticas existentes.

- Elección da dixitación, articulación, fraseo e indicacións dinámicas en obras onde non figuren tales indicacións.
- Recoñecemento da importancia dos valores estéticos das obras.
- Toma de conciencia das propias cualidades musicais e do seu desenvolvemento en función das existencia interpretativas.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura á vista.
- Audicións comparadas de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das súas versións.

1.25.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Este carácter continuo leva a diferenciar tres tipos de avaliación: inicial, procesual e final:

- Avaliación inicial. Realizada ó comezo do curso, da programación ou da unidade didáctica, e permite coñecer a situación da que parte o alumnado e cumpre unha función de diagnóstico.
- Avaliación procesual ou continua. Realizada ó longo de toda a programación e do proceso de aprendizaxe, permite exercer un control permanente na evolución do proceso e tomar medidas de forma inmediata.
- Avaliación final. Realizada no último momento do proceso, ten unha función sumativa en tanto que permite coñecer os resultados conseguidos, avaliar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos e reflexionar sobre todo o proceso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

1.25.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación para evitar tensións que conducen a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades onoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución de problemas que se susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras de distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumno posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista dacordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das márxenes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenrolo que o alumno alcanzou en canto ós hábitos de estudio e a capacidade de autocrítica.

- Presentar en público un programa adecuado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

1.25.3.2 Mínimos esixibles

Para a superación do curso será necesario, cando menos, a interpretación de 3 obras de dificultade acorde ao curso. Debido á diversidade, complexidade e variedade en canto á tipoloxía do repertorio, o listado que se ofrece como repertorio debe ser entendido na súa natureza como orientativo.

1.25.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Á hora de determinar cómo avaliar faise necesario falar dos procedementos, é dicir, dos métodos, técnicas ou estratexias que se van a utilizar.

- Traballo persoal diario: interese, motivación, participación na clase, concentración, tendencias...
- Traballos en grupo: traballo e cooperación cos demais, acepta e ofrece apoio, respecto hacia as ideas dos demais.
- Actitudes hacia a materia: curiosidade e creatividade, constancia e flexibilidade, reflexión sobre as súas ideas e actuacións...
- Probas prácticas: interpretación do repertorio de forma correcta utilizando todos os recursos obtidos durante o transcurso das clases, demostrando a súa asimilación non só en presenza do profesor senón tamén en público.
- Probas escritas: exercicios, búsqueda de información...

Estes procedementos están, asimesmo, apoiados con ferramentas como:

- Diario de clase. Consiste nun rexistro diario e personalizado levado a cabo polo profesor, no que se recolle todo tipo de información: asistencia, actitude, participación, interese, intereses, anecdotario, traballo realizado, elementos tratados... e que constitúe a base dunha avaliación de carácter continuo.
- Caderno do alumno consistente nunha especie de diario pero do alumno, donde rexistra fundamentalmente o traballo que debe realizar e os seus aspectos máis relevantes.
- Probas de raíz teórica consistentes en diferentes tipos de exercicios e actividades que permitan indagar e buscar todo tipo de información: sobre aspectos técnicos obxecto de estudo, grabacións, sobre temas de actualidade, etc.
- Entrevistas cos alumnos, cos pais e cos profesores do alumno.

- E finalmente, probas prácticas consistentes principalmente en audições tanto individuais coma grupais, tanto da especialidade coma interdepartamentais e tanto no centro coma fora de él, nas que os alumnos deberán participar polo menos unha vez ó trimestre xa que, nunha ensinanza de base instrumental, este feito ten sobradamente demostrada a súa interese. Farase un rexistro das mesmas, na medida do posible, con medios audiovisuais.
- Para a avaliación destas últimas utilizaráanse as fichas de calibración (ver Anexo 12.4)

1.25.3.4 Criterios de cualificación

Interese 30%	Técnica 40%	Consecución dos obxectivos 30%
Actitude 10%	Dominio dos manuais 10%	Dificultade do repertorio 10%
Traballo diario 20%	Coordinación 10%	Calidade na interpretación 10%
	Audición 20%	Memoria 10%

1.25.4 Medidas de recuperación

O procedemento ordinario de recuperación por non acadar os obxectivos do curso será o de un exame.

Se non se acadase unha valoración positiva nesta proba, o alumnado poderá presentarse a unha proba extraordinaria..

1.25.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado terá dereito a un exame na convocatoria ordinaria. O profesor realizará un exame de carácter privado ó público, e o repertorio esixido quedará ao criterio do mesmo profesor de acordo coa programación e previo acordo co alumno ou alumna. A nota resultante da proba será a que figure como cualificación final da materia no curso na convocatoria de ordinaria..

1.25.4.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de acordeón na convocatoria ordinaria poderá presentarse ás probas extraordinarias.

Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa programación do curso no que se atope o alumno.

1.25.5 Recursos didácticos

Os recursos fan referencia ás ferramentas, instrumentos e materiais utilizados no proceso de ensinanza, co fin de facilitar, ampliar e mellorar a aprendizaxe.

Os máis utilizados serán:

- Recursos materiais do aula: mobiliario, recursos bibliográficos, instrumentos...
- Recursos audiovisuais e TIC: vídeos, audios, ordenadores con software de música (grabadores, secuenciadores, editores de audio/vídeo, editores de partituras, etc.), Internet, youtube, bases de datos...
- Biblioteca(-s)...

Listado de repertorio orientativo:

- Angelis, F: Boite a Rythme.
- Angelis, F: Romance.
- Beggio, B: Without.
- Bentzon, N. V: In the zoo. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Busseuil, P: Laetitia parc. Ed. Semaphore.
- Busseuil, P: Interludio y danza. Ed. Semaphore.
- Busseuil, P: Arboris 1.
- Busseuil, P: Mobile 85. Ed. Semaphore.
- Dobler, F: Musik 1982. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Feld, J: Suite für akkordeon. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Fiala, P: Sonatina Facile. Ed. Panton.
- Fiala, P: Aforismos. Ed. Trio-Förlaget.
- Ganzer, J: Fantasía 84. Ed. Bala Musik.
- Gurbindo, F: Fantasía para acordeón. Ed. Bérben.
- Lundquist, T: Botany play. Waterloo.
- Lundquist, T: Partita Piccola. Ed. Hohner Verlag Trossingen.
- Makkonen, P: The flight beyond the time. Ed. Finnish Accordion Institute.
- Matys, J: Preludio y variaciones.
- Messina, R: A trip to the moon. Ed. Waterloo.
- Olczak, K: Berceuse. Ed. Ricordi.
- Precz, B: Twelve in four. Ed. Bérben.

- Precz, B: Preámbulo y toccata. Ed. Bérben.
- Remigio, D: Minimal. Ed. Casa musicale Sonzogno di Piero Ostali.
- Repnikov, A: Toccata, Improvisacion, Scherzzo, Capriccio. Ed. Intermusik Smülling.
- Schimmel, W: The spring street ritual. Ed. Ernest Deffner.
- Semionov, A: Danza ucraniana. Ed. Intermusik Smülling.
- Tschaikin, N: Passacaglia. Ed. Intermusik Smülling.
- Wuesch, G: Mini suite nº4. Ed. Waterloo.

Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Música tradicional para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

ANEXOS

1.26 Probas de acceso 1º de grao profesional

Esta información pódese consultar no documento subido á páxina web do conservatorio <http://centros.edu.xunta.es/cmusprofesionalvigo/>

1.27 Probas de acceso a outros cursos

Esta información pódese consultar no documento subido á páxina web do conservatorio <http://centros.edu.xunta.es/cmusprofesionalvigo/>

1.28 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

1.28.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa seguirán Máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato "DIN A4".

1.28.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

1.28.3 Criterios de cualificación

Ver folla de calibración. Anexo 12.4

1.29 Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais

Indicadores	Porcentaxe	Nota
Hábito postural e control da respiración	20%	
Adecuación á partitura	20%	
Calidade do son e/ou afinación	20%	
Interpretación	25%	
Actitude	15%	